drodzenie
ПОЛЬСЬКЕ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЄ ТОВАРИСТВО
POLSKIE KULTURALNO-OŚWIATOWE TOWARZYSTWO
www.polonia.org.ua

Zadanie realizowane w ramach zlecenia Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej

Реалізація проекту здійснюється за підтримки Міністерства закордонних справ Польської Республіки

У Донецьку встановили меморіальні дошки в пам'ять вивезених у СРСР поляків

29 вересня поруч з пам'ятником Ісусу Христу біля римсько-католицької церкви у Донецьку було встановлено дві меморіальні дошки. На них написані на двох мовах такі слова, які російською мовою звучать наступним чином: «Пам'яті гірників і депортованих з Верхньої Сілезії (Польща) в Радянський Союз в 1945-1948 роках». Є ще одна меморіальна мармурова табличка на цю тему всередині костьолу, але там текст польською мовою звучить вже трохи інакше: «Пам'яті багатьох тисяч жителів Верхньої Сілезії, інтернованих та вивезених у 1945-1948 рр. комуністичною радянською владою на каторжні роботи на території Радянського Союзу, де багато з них втратили життя».

Анатолій ЖАРОВ

«Ми стоїмо під пам'ятником Ісусу Христу. Його підняті руки символізують наше прагнення до Бога, в майбутнє. Щоб з надією йти в майбутнє, ми повинні пам'ятати про минуле. Сьогодні ми згадуємо події, які відбулися одразу після Другої світової війни на землі Донбасу», – зазначив на початку церемонії настоятель храму Ісуса Христа Царя Всесвіту в Донецьку отець Ришард Карапуда.

Присутній тут посол Республіки Польща в Україні Генрик Литвин доповнив слова священика. «Ми сьогодні повертаємося нашою пам'яттю до подій, які серед усіх нещасть, що сталися під час Другої світової війни, майже забуті. Сьогодні ми згадуємо жертву 75 тис. польських громадян. Ці люди були насильницьким чином переселені на територію Донецької області та їх прирекли на каторжну працю. Пам'ятаючи про поляків, переселених сюди в ті часи, ми також згадуємо про кілька мільйонів громадян Радянського Союзу, які були теж примусово переселені в той час – це були українці, русини, поляки та інші народності.

Ми ще раз усвідомлюємо близькість наших народів, яким довелося жити у такій частині Європи, яку нещодавно один з американських істориків назвав «закривавленими землями». На щастя, ті часи минули. А запорукою кращого майбутнього є співпраця між незалежною Польщею і незалежною Україною», - сказав він.

У церемонії відкриття меморіальних дощок у Донецьку взяла участь представницька делегація з Польщі. Кістяк складали представники давнього міста-побратима українського шахтарського Донецька польського міста Катовіце на чолі з віце-президентом Міхалом Лютим і представники католицького духовенства. Серед польської делегації були і нащадки тих людей, які були вивезені на роботу в Донецьку область. Так, дідусь бургомістра невеликого містечка Радзьонкув Габріеля Тобора помер десь на території донецького регіону. У тому польському містечку нещодавно було відкрито Центр збору інформації про депортацію поляків в СРСР.

16 грудня 1944 року, за два місяці до Ялтинської конференції, Державний комітет оборони СРСР ухвалив: «...мобілізувати і інтернувати з метою роботи в СРСР усіх працездатних німців у віці – чоловіків від 17 до 45 років, жінок від 18 до 30 років, які перебувають на звільнених Червоною Армією територіях Румунії, Югославії, Угорщини, Болгарії та Чехословаччини. Встановити, що мобілізації підлягають німці як німецького і угорського підданства, так і німці, піддані Румунії, Югославії, Болгарії та Чехословаччини...».

У січні-березні 1945 року цю операцію провели, і 111 831 особа була інтернована в СРСР. Усі вони були скеровані на підприємства вугледобувної та металургійної промисловості Радянського Союзу. З лютого 1945 року, у зв'язку з початком бойових дій у Східній Прусії і Верхній Сілезії, ДКО СРСР видає ще одну постанову: «...мобілізувати на території фронтів, зазначених у п.1 цієї постанови (1, 2 і 3-й Білоруські, 1-й Український), усіх придатних до фізичної праці і здатних носити зброю німців – чоловіків у віці від 17 до 50 років...». Згідно з «історичною довідкою про діяльність ГУПВИ НКВС СРСР», за цією постановою була інтернована в СРСР ще 77 741 людина, серед яких було дуже багато поляків.

Приблизно 44-45 тис. осіб працювало на відбудові шахт Донбасу. Бувало, інтерновані разом з нашими шахтарями гинули під землею під час аварій на шахтах. Частина інтернованих померла від хвороб або травм, важких умов життя. За оцінками істориків, смертність у таборах інтернованих становила приблизно 7-8% від загальної кількості. Точну цифру загиблих поляків з Верхньої Сілезії сьогодні назвати ніхто не може. Її будуть встановлювати в ході спільної роботи донецькі і польські історики.

У Бердянську освятили католицький храм

5 жовтня, після 13 років будівництва, був освячений храм Різдва Пресвятої Діви Марії в Бердянську.Закладений на початку листопада 2000 р., храм зводили довго і ґрунтовно. Стараннями настоятеля о. Здіслава Зайонца був привезений, встановлений, налагоджений і успішно експлуатується орган. Проведені масштабні оздоблювальні та оформлювальні роботи. А головне – за минулі роки цей храм став одним з найголовніших духовних, культурних та благодійних центрів Бердянська й усієї округи.

При храмі створено і десять років плідно працює благодійний центр «Карітас-Спес-Бердянськ». Регулярно проводяться концерти органної музики.

Освячення стало знаковою подією. У Святій Месі з нагоди консекрації, яку очолив архиепископ Люблінський Станіслав Будзік, взяли участь також єпископ Харківсько-Запорізької дієцезії Мар'ян Бучек, єпископ-помічник Ян Собіло, єпископ Кам'янець-Подільської дієцезії Леон Дубравський, президент релігійної місії «Карітас-Спес» Україна, єпископ Станіслав Широкорадюк, священики, монахи і монахині римо- та греко-католицької церков і православної церкви (Київський патріархат) з Харківської, Донецької, Луганської та Дніпропетровської областей України та Польщі.

У своїй проповіді єпископ Станіслав Будзік зробив акцент на тому, що храм Божий – це не тільки видима його частина: камені, стіни, підлога, стеля, – а, насамперед це «живі камені» – люди, які «тримають» цей храм на собі.

Його високопреосвященство був далеко не випадковим гостем на святі в Бердянську – саме він керує Люблінською архидієцезією, до якої і належить настоятель о.Здіслав.

В освячений стаціонарний вівтар храму разом зі свідоцтвом про консекрацію були закладені мощі святих. Почесними гостями урочистостей стали батьки і хрещена настоятеля парафії отця Здіслава.

Урочистості закінчились концертами, в яких прозвучали твори видатних німецьких, аргентинських і французьких композиторів у виконанні солістки Рівненської обласної філармонії Катерини Огаркової (орган) та львівської флейтистки Анастасії Губанової.

Відновлення діяльності римо-католицької парафії у 1995 році стало можливим завдяки зусиллям місцевих поляків, згуртованих у лавах Товариства «Відродження». Директор Польського дому в Бердянську пані Тереза Краснокуцька згадує: «Це були складні часи з багатьох причин: Україна щойно отримала незалежність, економіка зруйнована, люди пригнічені, бо навіть на їжу грошей не було. Ми не знаємо й ніде не можемо довідатись про наші права. Ситуація безнадійна. Я, власне, мала йти до всіх цих установ по згоду на діяльність нашої парафії. А влада – як влада. Службовці сидять у кріслах, вони пани, навіть розмовляти зі мною не хочуть. Якийсь пан просто у вічі каже мені: чи нам потрібні тут католики? Тоді я не витримала і сказала, що нам потрібні. Що минули вже ті часи, коли ви вирішували, куди маєте нас депортувати й де убивати. Я думаю, що він навіть не знав, про що йдеться, проте папери підписав. Я пишалася, що не забракло мені сміливості».

Ласкаво просимо до храму Божого!

W Doniecku odsłonięto tablice upamiętniające Polaków wywiezionych w ZSRR

Tablice upamiętniające wywózkę i śmierć tysięcy Ślązaków w głębi Związku Sowieckiego poświęcili w niedzielę w Doniecku arcybiskup katowicki Wiktor Skworc, biskup zaporoski Marian Buczek i biskup greckokatolicki z Doniecka Stefan Meniuk. Poświęcenie i Msza św. za dusze śląskich ofiar wywózek odbyły się w kościele św. Józefa w Doniecku, wypełnionym delegacjami samorządowców z całego Górnego Śląska. Obecni byli też m.in. min. Andrzej Kunert, sekretarz Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa i ambasador RP na Ukrainie Henryk Litwin. Do pracy w kopalniach Zagłębia Donbas, którego stolicą jest Donieck, trafiło najwięcej wywiezionych Ślązaków. Według IPN było ich ponad 50 tysięcy, przeżyło ich mniej niż połowa. Choć z niektórych śląskich powiatów Sowieci wywieźli praktycznie wszystkich zdolnych do pracy mężczyzn, ta historia jest do dziś w Polsce niemal zupełnie zapomniana. - W bydlęcych wagonach tysiące Górnoślązaków - bez względu na swoją świadomość narodową, pochodzenie, zawód, pozycję społeczną - jechało tygodniami w nieznane, na wschód, do przymusowej pracy. Dla większości była to podróż w jednym kierunku, a stacją końcową - śmierć na obczyźnie w bezimiennym grobie - mówił metropolita katowicki. Jedna z tablic, która zawisła we wnętrzu kościoła św. Józefa w Doniecku, jest kopią tablicy z katedry Katowicach. Widnieje na niej napis po polsku: «Pamięci wielu tysięcy mieszkańców Górnego Śląska internowanych i wywiezionych w latach 1945 - 1948 przez sowieckie władze komunistyczne do katorżniczej pracy na terenie Związku Sowieckiego, gdzie wielu z nich straciło życie». Dwie kolejne tablice, po polsku i ukraińsku, upamiętniające Tragedię Śląską 1945 roku, zawisły przed kościołem, pod wielką figurą Jezusa. Abp Skworc powiedział, że dla wielu Ślązaków wywożonych w głąb Związku Sowieckiego wyzwoleniem było spotkanie z Bogiem w tajemnicy śmierci, gdyż, jak dodał «byli zanurzeni w śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa w tajemnicy chrztu świętego». Następnie modlił się o zbawienie dla Ślązaków, którzy leżą w bezimiennych mogiłach rozsianych po całym Związku Sowieckim.

Konsekracja w Berdiańsku

Dnia 5 października w Berdiańsku odbyła się konsekracja kościoła pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny. Liturgii przewodniczył i wygłosił kazanie arcybiskup Stanisław Budzik metropolita Lubelski. W liturgii wzięli udział biskup-ordynariusz Charkowsko-Zaporoski Marian Buczek i biskup pomocniczy Charkowsko-Zaporoski Jan Sobiło, biskup-ordynariusz Kamieniecko-Podolski Leon Dubrawski OFM, Apostolski administrator diecezji Łuckiej biskup Stanisław Szyrokoradiuk OFM i biskup Stefan Meniok CSSR egzarcha Doniecko-Charkowski. Wzięli również udział przedstawiciele władz Zaporoża, Berdiańska oraz Konsul Generalny RP z Doniecka. Do odrodzenia parafii w 1995 roku sprzyczyniły sie miejscowi Polacy. Dyrektor Domu Polskiego w Berdiańsku, pani Teresa Krasnokucka wspomina: „Były to trudne czasy pod wieloma względami, Ukraina dopiero odzyskała niepodległość, gospodarka w ruinach, ludzie przygnębieni, bo nawet na jedzenie pieniędzy brakowało. Nie znamy i nigdzie nie możemy się dowiedzieć o swoich prawach. Sytuacja beznadziejna. Ja właśnie miałam iść do tych wszystkich urzędów po zgodę na działalność naszej parafii. A władza, to jak władza. Urzędnicy siedzą w fotelach, są panami, nawet rozmawiać ze mną nie chcą. Któryś kolejny Pan wprost w oczy mówi mi: czy są nam potrzebni tutaj katolicy? Nie wytrzymałam wtedy i powiedziałam, że nam są potrzebni. Że minęły te czasy, kiedy decydowaliście, gdzie macie nas deportować i zabijać. Myślę, że nawet nie wiedział, o co chodzi, ale papiery podpisał. Byłam dumna, że wystarczyło mi odwagi".

Serdecznie zapraszamy do Świątyni Bożej!